

Mgr. Bc. Alena Pučelíková
PS 2017

Psychosomatika

PSA_o48 Klinická psychologie II

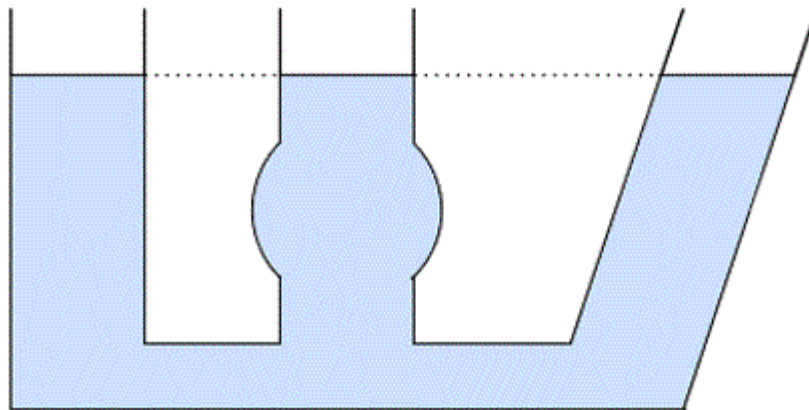
O čem to bude

- Co to je
- Koho to zajímá
- Kdo (co) za to může
- Vědecký pohled
- A co já
- Co s tím
- Kazuistika
- Relax...
- Co mám udělat
- Co se mám naučit

Zdraví

- *„Stav, kdy je člověku naprosto dobře, a to jak fyzicky, tak psychicky i sociálně. Není to jen nepřítomnost nemoci nebo neduživosti.“* (WHO, 1946)
- Objektivní vs. subjektivní pohled

Co to je?

- Multifaktoriální příčiny
- Podmínky
  - Přímý vztah etiologie k předchozí psychologické události nebo osobnostní charakteristice
  - Vliv psychologických faktorů na průběh nemoci
  - Přímý vztah primárního příznaku k jedinému psychologickému faktoru
  - Neadekvátnost příznaků a manifestace v somatickém onemocnění

Co to je?

- 4 hlavní skupiny
  - Poruchy celkového tělesného schématu
  - Funkční (somatoformní a disociativní) poruchy
  - Psychosomatické poruchy v užším smyslu
  - Somatopsychické choroby

Koho to zajímá?

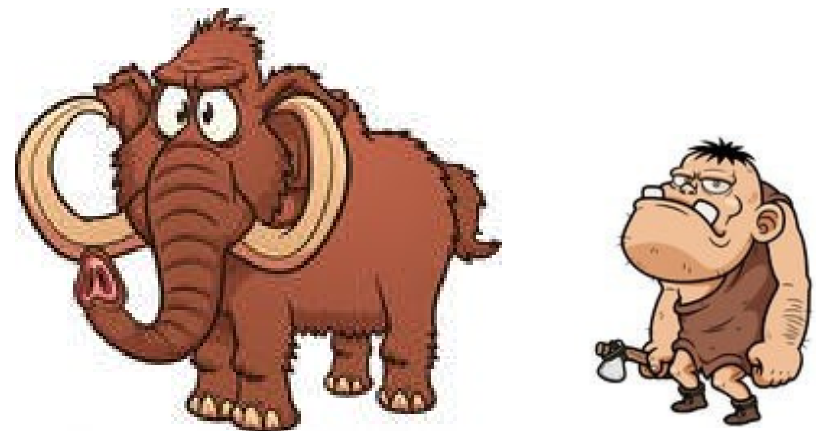
- Psychosomatická (behaviorální) medicína
  - Biologické, behaviorální, psychologické a sociální vědy
  - Koncept nemoci + problematika pacienta

Koho to zajímá?

- MKN-10
  - F43 Reakce na závažný stres a poruchy přizpůsobení
  - F44 Disociační (konverzní) poruchy
  - F45 Somatoformní poruchy

Kdo (co) za to může?

- Stres
  - Nespecifická reakce organismu na zátěžové vlivy (mentální, fyzikální, traumatické)
  - Význam pro přežití

PARASYMPATIKUS

rozšířená duhovka

slzná žláza

slinná žláza

srdce

průdušky

žaludek

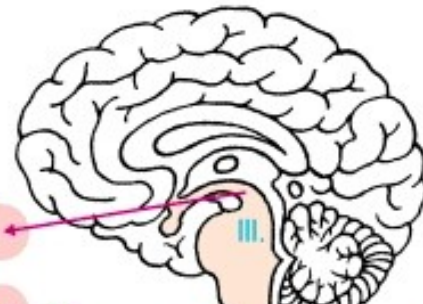
tenké střevo

pankreas

tlusté střevo

močový měchýř

pohlavní orgány

VII.
IX.
X.

mícha krční

hrudní

bederní

křížová

sympatický kmen

SYMPATIKUS

zúžená duhovka

slzná žláza

slinná žláza

srdce

průdušky

žaludek

pankreas

tenké střevo

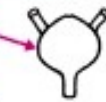
játra

dřeň nadledvin

tlusté střevo

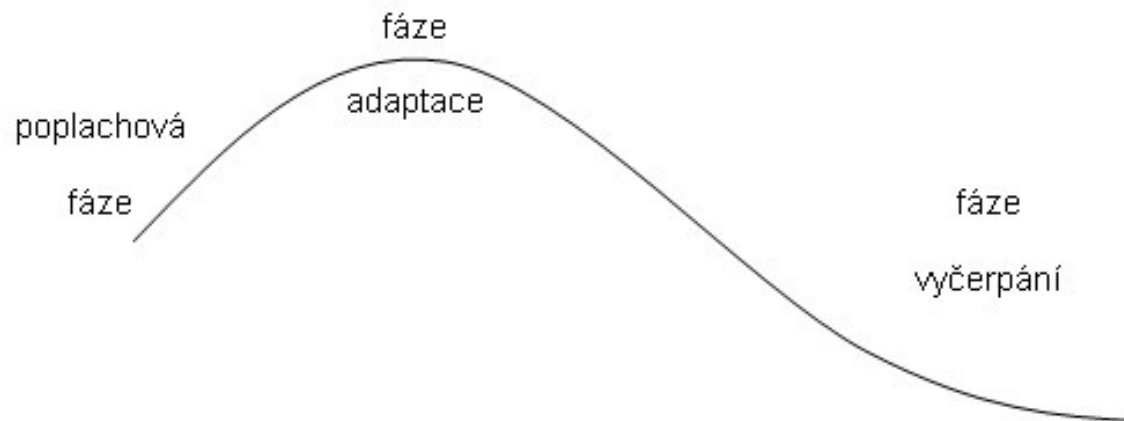
močový měchýř

pohlavní orgány

Kdo (co) za to může?

- Fáze stresové reakce
  - Poplachová reakce
  - Adaptační fáze
  - Fáze vyčerpání

Vědecký pohled

- Psychoanalytické (specifické) teorie
  - Alexander - 7 klasických psychosomatických nemocí
- Neanalytické (nespecifické) teorie
  - Kortikoviscerální teorie
  - Koncepce psychického stresu
  - Friedmann a Rosenman – Osobnost typu A, B a C
  - Reich – Svalové pancíře
- Biopsychosociální model nemoci
  - Engel

Vědecký pohled Franze Alexandra

- Bronchiální astma
- Revmatoidní artritida
- Ulcerózní kolitida
- Esenciální hypertenze
- Neurodermatitida
- Tyreotoxikóza
- Duodenální peptidický vřed

Vědecký pohled Friedmanna a Rosenmana

- Osobnost typu A (koronární)
- Osobnost typu B (normální)
- Osobnost typu C (karcinogenní)

- Osobnost typu D

Vědecký pohled Wilhelma Reicha

- Charakterové/svalové pancíře
  - Oči - tlak v očích, prázdný pohled, bolesti hlavy
  - Ústa - kazivost zubů, ústní infekce, obtíže s polykáním
  - Krk a šíje - ztuhlá šíje, odkašlávání, štítná žláza
  - Hrudník - napětí v ramenou, píchání na hrudi, dech
  - Bránice - žaludeční potíže, nevolnosti
  - Břicho - poruchy trávení, plynatost, bederní páteř
  - Pánev - oslabení rozmnožovacích a vylučovacích orgánů

A co já?

- Holmes & Rahe – Škála sociální readaptace
  - Události za posledních 12 měsíců

A co já?

- Sečíst získané body
- Vyhodnocení
  - < 150 → 30% šance na rozvoj nemoci
  - 150 – 299 → 50% šance na rozvoj nemoci
  - > 300 → 80% šance na rozvoj nemoci

Možnosti terapie a prevence

PSÝCHÉ

- Koníčky
- Sociální opora
- Relaxace
- Imaginace
- Meditace
- Sebepoznání, autoregulace
- Psychoterapie

SOMA

- Zdraví
- Pohybová aktivita
- Správná výživa
- Spánek a odpočinek
- Pohybová terapie

Vyzkoušejte si...

- Jacobsonova progresivní svalová relaxace

Seminární úkol

- Terapie psychosomatických poruch – shrnutí zahraničního článku + vložení originálu do odevzdáárny
  - Max 1 normostrana + článek
  - Zn. Buďte originální 😊
- ZV relaxace NEBO Škála sociální readaptace NEBO zkušenost s psychosomatickou nemocí
  - Max 1 normostrana
- Termín odevzdání
  - Do 4.12. včetně (seminární skupiny 3, 4 a 5)
  - Do 11.12. včetně (seminární skupiny 1, 2 a 6)

Otázky v testu

- Stres
  - Teorie
  - F43, F44, F45
-
- Prezentace je osnova k učení se na test
- 😊

Děkuji za pozornost

FALL IN LOVE
WITH TAKING
CARE OF YOURSELF.
MIND-BODY-SPIRIT.

Zdroje

- Baštecký, J., Šavlík, J. ,& Šimek, J. (1993). *Psychosomatická medicína*. Praha: Grada, Avicenum.
- Honzák, R. (2011). Vnitřní lékařství. *Jak se dívat na psychosomatickou medicínu*, 57(11). 903-907 .Dostupné z: <http://vselek.lf1.cuni.cz/file/30/JAK%20SE%20D%C3%8DVAT%20NA%20PSYCHOSOMATIKU.pdf>
- Kebza, V. (2007). *Hodnocení psychosociálních faktorů*. In: SZÚ [online]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/documents/czpz/psycho/skala_socialni_adaptace.pdf
- Křivohlavý, J. (2009). *Psychologie zdraví* (3. vyd.). Praha: Portál.
- Míček, L. (1986). *Duševní hygiena*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Morschitzky, H. ,& Sator, S. (2007). *Když duše mluví řečí těla*. Praha: Portál.
- Smolík, P. (2002). *Duševní a behaviorální poruchy* (2. revid. vyd.). Praha: Maxdorf.
- Šimon, J. (2004). Psychosomatická a psychosociální problematika kardiovaskulárních chorob. *Psychiatria pre prax* , 24-27 . Dostupné z: www.meduca.sk
- Trojan, S. (2003). *Lékařská fyziologie* (4. přeprac. a dopl. vyd.). Praha: Grada.